

DEVİRİM, YENİDEN

ROMAN

TİMAS
T

MAURO JAVIER
CÁRDENAS

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN PERİHAN SEVDE NACAĞ

DEVİRİM, YENİDEN
Mauro Javier Cárdenas

Dünya Roman - Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 4679
Dünya Edebiyatı Dizisi | 61

KAPAK TASARIMI
Barış Şehri

EDİTÖR
Ayşe Tuba Ayman

İÇ TASARIMI
Nur Kayaalp

1. BASKI
Eylül 2019, İstanbul

ISBN
ISBN: 978-605-08-2987-7

9 786050 829877

TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CILT
Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No:8
Davutpaşa-Topkapı / İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01
Matbaa Sertifika No: 16086

* Yazar tarafından İspanyolca kaleme alınan VI. ve XII. bölümlerin
orijinal dilden çevirisi Esmâ Fethiye Güçlü'ye aittir.

YAYIN HAKLARI
Revolutionaries Try Again © Mauro Javier Cárdenas, 2016. Bu kitabın Türkiye'deki
tüm yayın hakları The Wylie Agency ile anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve
Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir
şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

MAURO JAVIER CÁRDENAS

Mauro Javier Cárdenas Guayaquil, Ekvador'da büyüdü, Stanford University'de Ekonomi eğitimi aldı. İlk romanı *Devrim, Yeniden* ile Joseph Henry Jackson ödülüne layık görüldü ve 2017 yılında Hay Festival'da en Latin Amerikalı genç yazarlar listesine (Bogota 39) dahil edildi.

I / LEOPOLDO ANTONIO'YU ARIYOR

Herkes şimşegin Paskalya'dan önceki pazar günü telefona çarpıtığını söylüyor, Don Leopoldo. Calderón'da parayı yutmayan tek ankesörlü telefona. Hiç olmazsa hepsini yutmayan. Çok geçmeden insanlar gruplar halinde bu telefona kutsal yolculuklarını yaparak aralarından ayrılan yakınlarını aramak için sıraya giriyorlardı. O uğurlu yıldırımın tek tanığı, Calderón'daki o bekçi – o parkı biliyorsun, değil mi? Sulandırılmış dizel yakıt satan ve Salado'ya yanmış motor yağı döken o benzincinin yanındaki, bir düşün, sanki o nehrin daha da çöpe ihtiyacı varmış gibi. Biraz daha kirlenirse kokusundan nefes alamayacağız. Umarım sen benim gibi Salado'nun yanında yaşamıyorsundur. Neyse ki León için başında ve yakında birini gönderip nehri temizletecek. Ben bu yüzden senin patronuna oy verdim, Don Leopoldo, her zaman León'a oy verdiğimi biliyorsun. Neyse, bu bekçi gök gürültüsünü duyuyor, şimşegi görüyor ve korkuyor. Karnı da Patito'yla¹ dolu. Zaten bu bekçi ayyaş bir ozan olarak bilinirmiş. El Guasmo'da bu adama Küçük Jaramillo diyorlar. İkinci karısına Calderón'da serenat yapmış, pazar günleri parkta dolaşan halka serenat yapmak üzere gitarını hâlâ omzunda taşımış da diyorlar. Cuando tú / te hayas ido / me envolverán,² Julio Jaramillo'nun o parçasını biliyorsun değil mi?

Cevap verirse Pascacio'yu sadece daha da teşvik edecek, ama cevap vermemesi hevesini kırmayacak. Leopoldo onu dinlemekten

rahatsız oluyor değil tabii. Ya da Pascacio Leopoldo'nun onu dinlemekten rahatsız olmadığını hâlâ bilmiyor.

Las sombras?³

İşte bu, Don Leopoldo. Dedem Lucho ünlü yapingacho'larını⁴ kızartırken bizi eğlendirirdi. Tanrı onu korusun. Senin onun için yaptıklarını hiçbir zaman unutmayacak. Neyse, Küçük Jaramillo sağanağın altında gitarını ceketinin içine sokmuş, üstü kapalı bir yer bulmak için koşuşturuyor ama tabii gitarın tepesi ceketinin dışında kalmış ve pin başları sakalına batıyor. Gerçi kız kardeşimin komşusu arkasından garip gölgelerin geldiğini gördüğü için koştuğunu söylüyor, hiç durmadan karı kız peşinde koştuğu için onu cezalandırmaya gelen gölgeler; ama kız kardeşim de komşusunun yaşlı, aşırı namuslu geçinen biri olduğunu, bu kısmı da muhtemelen uydurduğunu söylüyor, fakat geri kalanı konusunda herkes aynı fikirde. Sana bahsettiğim komşu oydu, Don Leopoldo. Kavanozlarının, konservelerinden farklı bir ruhu olduğuna inanan kadın. Herkes geceleri kaşıklarıyla tenekeden hayaletler çağırıldığını söylüyor. Mutfak dolapları ultratumba'ya⁵ ait bir marimba⁶ gibiymiş. Garip gölgeler varmış ya da yokmuş, Küçük Jaramillo sığınabileceği bir yer arayarak koşmuş ve o anda hayatında şahit olduğu en şiddetli gök gürültüsünü duymuş. O ankesörlü telefonun yanındaki Kapok ağacının altına çömelmiş ve yıldırım onu vurmasın diye dua etmeye başlamış. Ona sorarsan sana denizci pantolonundaki çamur lekesini gösterecektir. Hatta seni o ağacın altına götürüp çömeltir bile. Tam buradan, der sana o Polo Baquerizo⁷ viyaklamasıyla, öyle insanların nasıl konuştuğunu biliyorsun Don Leopoldo, tam buradan üzerinde dallar olan bir şimşek çaktığını gördüm, ñaño.⁸ Şuradaki telefonun çatısını kaldırmak için gökyüzünden uzanan bir el gibiydi. Yıldırımın çarptığı telefon da hâlâ çalışıyor. Bunu biliyorum çünkü fırtına geçtiği gibi yaptığım ilk iş Conchita'ya yıldırımın nasıl benim yerime telefonu çarptığını söylemek için

onu aramaktı. Telefon çaldı durdu çünkü Conchita uyumaya bayılıyor, sonunda telefonu açtığında artık telefonun parasız çalıştığını düşünüyordum. O yüzden de dedim ki Conchita, seni bedavaya arıyorum, sonunda gerçek bir mucize yakaladık. Conchita onu uyandırdığım için horoz gibi ötmeye başlamadan telefonu kapatıp ta El Paso'daki ağabeyimi arıyorum. Uzun mesafe arama bağlanıyor ve heyecanla bağırıyorum, Jorgito az önce ne olduğuna inanmayacaksın!

Telefon hâlâ bozuk mu?

Bunu ihbar etmeyeceksin, değil mi Don Leopoldo?

Tabii ki hayır, Pascacio. Hayır.

Yine de yakalandım. Yarın oraya gidip Jacksonville'deki kuzenim Jacinta'yı ve kız kardeşimi arayacağım, küçük kız kardeşimle tanışmıştın değil mi? Jersey'deki Rosalia Teyzemizi arıyor. Son Paquetazo'dan sonra ikisi de kaçmak zorunda kalmıştı. Senin de araman gereken bir iki kişi var herhalde, ha?

Leopoldo'nun araması gereken kişiler var. Ancak bunu kabul etmek, kendi ailesinin de gerginlikle şok arasındaki rutin aramalara maruz kaldığını ortaya koymak olur. Herkesin Los Paquetazos dediği şok terapileri. İpucu için teşekkürler, diyor Leopoldo, koridorda ittikleri meşe, storlu çalışma masası León'un odasına varınca konuşmayı sonlandırıyor. Üçüncü katta kalan tek masa. Diğer beş katta da aslında. El Loco ve destekçilerinin belediye sarayından kapı kolları, duvar kâğıtları ve taşınamayacak kadar ağır meşe masa dışında her şeyi boşalttıkları zamanlardan bir hatıra.

Pascacio kovanını ve paspasını aldıktan sonra, Leopoldo'ya iyi geceler dedikten sonra, sallanıp duran kovanının metalik sesi merdivenlerden inmesiyle kaybolduktan sonra Leopoldo saatinin çizilip çizilmediğini kontrol ediyor, karanlıkta bunu görebilmek

çok da kolay değil, şu anda çalışan tek ışık koridorun sonunda, pencerenin dışındaki sokak lambasına ait. Leopoldo göğsünü şişirip gayretli adımlarla lambaya yaklaşıyor, León etraftayken takındığı köle gibi çalışkan tavrı için kendine gülüyordu. Dışarıdan renkleri birbirine karıştırmış gibi görünen böceklerin, ateşböceklerinin, güvelerin ve mayıs sineklerinin, o ışık emicilerinin kendilerini akkora atıp çarpıştıklarında çıkardıkları sesleri duyuyordu. Pascacio ona yardım ederek iltimas koparmaya çalışıyordu. Don Leopoldo, sicil dairesinde kız kardeşimden ödeyemeyeceği kadar çok rüşvet istiyorlar. Don Leopoldo, sosyal güvenlik büyükbabamın emekli maaşını iç etti. Leopoldo bunları bir telefonla düzeltebilir. Kendisi León Martín Cordero'nun adamlarının lideriydi. Ancak Leopoldo'nun gücü liseden beri taktığı dijital saatle çelişiyordu. Basık, ses çıkaran düğmeleri ve lastik kayışıyla bu külüstür, ancak tabii ki zamanında son derece ileri bir cihaz olan bu saat ona vaftiz babası babasına şehirde ufak bir görev bulunca hediye edilmişti, babası yolsuzluk skandalının ardından kaçmadan bir süre önce. Masayı itmek saati çizmemiştir. İyi.

Bu kadar geç bir saatte onu orada görecektik iş arkadaşı Pascacio'ydü ancak Leopoldo çok yorulmuş olmasına rağmen yakındaki durağa gidip otobüs beklemeyecekti. Onun yerine Pedro Carbo, Chimborazo ve Boyacá'dan geçecek, Sucre ve Rumichaca'nın arasındaki kavşakta başka bir otobüsü durdurup Víctor Manuel Rendón, Junín, Urdaneta'yı geride bırakacak, Salado Nehri'ne yanmış motor yağı döken benzinciyi, La Atarazana ve La Garzota'yı geçip Alcívar'daki yokuşu çıkacaktı. Otobüs şoförü burada hızla yokuştan aşağı inmeye başlayacak ve otobüs Alcívar'ın yanındaki bu konserve gibi şehirden geçerken asfalt yollarda sürüklenen bir dizi konserve kutusundan biri gibi sallanacaktı (bu akşam Leopoldo'nun yemeği acılı fasulye konservesiydi) ve otobüsün içine sıkışmış insanlar bir daha boyacıların,

temizlikçilerin, esnafın otobüse atlamasına, insanlara, arkada bir sürü yer var'lara katlanmak zorunda kalacak, içlerinden en az biri düzgün bir koltuk kapmak için bayılıyormuş gibi yapacak, bu bayılma da herkesin sınırlarını daha da bozacaktı çünkü bayılmanın gerçek olduğuna inanmayanlar, bayılan zavallı yaşlı kadına yer açmak isteyenler tarafından itilip kakılacaklardı ve bu insanların terleri tenekeden yere damlamak yerine, o günkü işlerinin terini atan binlerce gözenek tarafından emilecekti. Bu, Leopoldo'nun midesini bulandırmayacaktı çünkü bu sefer bu insanlar yokmuş gibi düşünecekti, bu durum onu o anda değil ama sonra, kendinden daha şanssız insanlara karşı ne kadar acımasız olabildiğini düşündüğünde rahatsız edecekti.

Leopoldo Tupa&Mera'da otobüsü durduruyor. Vitrinde gümüş rengi oklar televizyonları işaret ediyor. Ekranlardan birinde bir çiftçi traktörünü uzaktan kumandayla kontrol ediyor. Bir diğerinde León'un öğrencisi olan ara rejim lideri en son darbeyi övüyor ve bir Paquetazo daha gerçekleşeceğini haber veriyor. Başka bir ekranda yere inen bir helikopter, daha önce iki kere başkanlığa aday olmuş El Loco'nun zaferle geri döneceği sözünü veriyor. Bir başkasında zengin gençler yine uygunsuz davranışlarda bulunuyorlar, bu kez Salinas sahilindeler (şu, San Javier'den sınıf arkadaşı Torbay değil mi?). Tupa&Mera'nın kapatılmış girişinden bir bekçi çıkıyor. Adam kaldırıma çıkıp en kavgacı bakışıyla Leopoldo'ya dönüyor.

İyi akşamlar.

Bekçi Leopoldo'nun selamına cevap vermiyor. Belki de bekçinin ısmarlama takım pantolonunu, nakışlı ipek kravatını, üzerinde San Javier arması olan altın rengi kol düğmelerini fark edemeyeceği kadar karanlık?

Bu akşam Salvador'un nöbeti değil mi?

Bekçi kafasını sallıyor.

Ona Leopoldo Hurtado'nun selamını söylersiniz. Ben belediye başkanının ofisinde çalışıyorum bu arada. Tupa Mera bir arkadaşım. Onunla tanıştınız mı bilmiyorum. Bu dükkânın ve Guayaquil'deki beş elektronik eşya dükkânının daha sahibi.

Leopoldo bekçiye kartını veriyor. Bekçi kartı iki eliyle tutup havaya kaldırıyor, açısını ayarlayıp ekranların ışığıyla kartı aydınlatmaya çalışıyor. Şimdi görebiliyor musun?

Çok özür dilerim, Economista Hurtado. Bu işte çok yeniyim, daha hiç...

Sen El Loco'yu destekliyorsun.

Asla, Economista Hurtado. Ben her zaman León'u...

Otobüste Leopoldo henüz Calderón'daki bozuk telefonda büyükannesini aramayı düşünmüyor. Büyükannesini düşünüyor ama. Şimdiki haliyle değil tabii, şimdiki halini bilmez Leopoldo, üç hafta önce son Paquetazo'dan sonra Pensacola'ya kaçmadan önceki hali kalıyor hatırında, Manabí'nin hemen dışında kalan tarlasında, Leopoldo henüz on yaşındayken büyükannesinin ona tek koltuklu, yeşil John Deere'ini sürmeyi öğrettiğini, kocaman direksiyona tutunurken büyükannesinin kucağında öne kayıp durduğunu, büyükannesinin kauçuk botlarını pedallara bastırıldığını, işte benim Leo'm, eğer seni rahatsız ederlerse bunu San Javier'deki o Cizvitlerin üzerine sürersin, duydun mu beni, eğer o korkak sınıf arkadaşların onlardan akıllı olduğun için seninle dalga geçerlerse bunu üzerlerine sürersin dediğini hatırlıyor, tabii ki Leopoldo onlardan akıllı olduğunu kanıtlıyor, yedi yıl sonra San Javier'deki spor salonunun sahnesinde okul birincisi olarak konuşmasını yapıyor, Antonio'nun oturma odasında defalarca provasını yaptığı o konuşma, biz Ekvador'un geleceğiyiz, düşünceli bir tavırla durması gereken yerleri arkadaşlarıyla tartışıyor, heyecan dolu paragraflar, Rahip Villalba'nın vaazlarından öğrendikleri fevri ikazlar, adaletsizlik ve sefalet

dünyasında nasıl Hristiyanlar olmalıyız, halbuki Rahip Villalba ondan bir şey öğrenip öğrenmediklerini umursamazdı çünkü hayattayken onları lanetler, hor görür, babaları gibi onların da perişan olacağını söylerdi. Leopoldo birincilik konuşmasını okurken kalabalığın içinde büyükannesini görüyor, senatörler, diplomatlar ve tabii ki Ekvador'un eski başkanı, Guayaquil'in belediye başkanı, oligarkın en büyüğü León Martín Cordero da orada, carajo,⁹ Leopoldo büyükannesinin onlara işte bu benim Leo'm, herkesten akıllı, çok iyi yerlere gelecek dediğini veya diyeceğini, onların da evet çok iyi yerlere gelecek diye yalan söylediklerini veya söyleyeceklerini biliyor.

Leopoldo otobüs şoföründen yavaşlamasını istiyor. İnecek. Şoför onu duymuyor, o yüzden otobüsteki herkes birbirine birinin ineceğini söyleyip mesajı şoföre iletiyor, şoför, frene bas, şoför, hangarı boşalt, şoför... ve sonunda Leopoldo kapıya ulaşıp Salado ve Calderon arasında, hareket eden otobüsten atlayıp iniyor, öne devrilmemek için dört ayak üstüne.

Bozuk telefonun önünde uzun bir sıra var, en az otuz kişi. Otobüsten atlamadan önce sıra olacağını düşünmeliydi, bu geç saatte tekrar ne zaman bir otobüs geçecek kim bilir. Leopoldo sıranın önüne yürüyor, babamla iki haftadan fazladır konuşmadım, ben kız kardeşimle dört haftadır konuşmadım diyen sesleri duymuyor, yabancılar son Paquetazo'dan sonra benzinin fiyatı, yağın fiyatı, pirincin fiyatı artınca, ladrones de mierda,¹⁰ kaçmak zorunda kalan aile üyelerine dair hikâyeleri paylaşıyorlar, çünkü ara rejim lideri ekonominin düzelmesi için otobüs ücretlerini üç katına, telefon ücretlerini iki katına çıkardı, çünkü Progreso Bankası'nın sahipleri hükümetin içinden onu uyurabilecek arkadaşları olmayanların biriktirdikleri paralarını alıp kaçınca banka kapılarını kapattı, qué hijueputas,¹¹ bankanın önünde kuzenim Marta ve yüzlerce başka insan korumalara bağırıp çağırılmış, bankanın önündeki metal parmaklıklardan sarkmış-

lardı, ancak içerisinin boş olduğunu bilmiyorlardı, bankanın çoktan boşaltıldığını bilmiyorlardı, Leopoldo sıranın nune yaklaşırken, milletin söyleyeceğini bildiği şeylere kaçamak cevaplar verirken biri hey diyor, nereye gittiğini sanıyorsun, oye, nereye compağero,¹² hey.

Leopoldo Arıstides Hurtado, cüzdanını bir rozet gibi kaldırıp kalabalığa sesleniyor. Benim adım Leopoldo Arıstides Hurtado ve Len Martın Cordero'nun ofisinde çalışıyorum. Bu telefon 1979'da belediye meclisi tarafından konulan 4738 numaralı telefon tüzüğüne aykırı şekilde alışıyor. Bu sebeple tamir edilene kadar bu telefon bozuk sayılacaktır. Bu telefonu kullanmaya devam edenler cezalandırılacaktır.

Ne dedi?

Telefonu kullanamayız.

şaka mı yapıyor?

Biri Leopoldo'nun yanına geliyor ve havaya kaldırdığı cüzdanına bir heykelin önündeki levhaymış gibi gözlerini kısarak bakıyor.

şaka yapmıyor.

Bana Len'un ofisindenmiş gibi gelmedi.

Sıradaki ge bir kadın müdahale etmeye karar veriyor. Puantiyeli elbisesinin eteklerini düzeltiyor, boğazlı spor ayakkabılarının üzerindeki çamuru siliyor, sol bacağına kırarak sağ bacağına üzerine atıyor, keten eteğini hızla düzeltiyor, sonra canlı bir tavırla Leon'un elçisine doğru yürüyor, bu adamın adını biliyor nk kardeşi Pascacio ondan bahsetmişti, ancak kardeşini bu işe bulaştırmak istemiyor, o yüzden ondan bahsetmektense Leopoldo'ya gülümsüyor, kardeşinin büyükbaba Lucho'nun yapıngacho'ları kadar insanı mutlu ediyor dediği bir gülümseme, sokağında futbol oynayan gelerin görünce ıslık çaldığı gülümsemesi, Malenita, mi amor,¹³ o arsız gülümsemeye nereye

gidiyorsun. Leopoldo'ya mor not defterine karaladığı numarayı veriyor. Hepimiz ailelerimizi arıyoruz, diyor. Bizim bu aramalara para yetirmemizin imkânsız olduğunu biliyorsunuz. Emrinizi uygulamadan birazcık daha bekleyemez misiniz?

Leopoldo irkilmemeye çalışıyor. Cüzdanını cebine koyuyor. Hayır.

Şaka yapmıyor, diyor Malena sıradaki diğer insanlara, pervasızca sesini yükseltiyor ki Leopoldo onun kardeşim Pascacio akşamları belediye binasında çalışıyor ve nedense bu lastre'yi¹⁴ durmadan övüyor dediğini duysun.

Şuna bir yirmilik verin, diyor biri. Adamın biri şapkasını çıkarıp oğluna veriyor, oğlu da sıradaki insanlardan bozukluk toplamaya başlıyor. Leopoldo bunu beklemiyordu. Ona göre bu küçük karpisi herhangi bir direniş olmadan bitecek, kalabalık kısa sürede Calderón'dan ayrılacaktı. Çocuk sallanarak Leopoldo'nun yanına geliyor ve ona içi bozuk para dolu şapkayı vermeye çalışıyor.

Lütfen. Lütfen yapmayın. Hayır.

Çocuk şapkayı Leopoldo'nun önünde yere bıraktıktan sonra babasının yanına dönüyor. Bunu kabul edebilir. Tamam, diyebilir, sadece bu kez, gidip ailelerinizi arayın. Daha sonra Leopoldo kendini bu sonuca ani bir dürtüyle değil, düşünerek vardığına ikna edecek, çünkü Pascacio'nun kardeşi burada, Leopoldo düşünecek, Pascacio dedikodu yapmayı seviyor ve dedikodu belediyede çabuk yayılır, o yüzden adamlarının yolsuzluğa bu-laşmasına müsamaha göstermeyen León sonunda bunu duyabilir, çok olası değil, ama aslında imkânsız da değil, her türlü bu ülke León'un bunu duyması riskini alamayacağı kadar istikrarsız, o yüzden Leopoldo şimdi kendini saklayıp yarın sabah ilk iş bozuk telefonu rapor edecek.

Ben rüşvet almam. Hemen burayı boşaltın lütfen.

Sıranın başında olduğuna dair yeterince tanık topladıktan sonra yaşlı bir kadın ona yaklaşp eğiliyor ve bozuk para dolu şapkanın yanına poşetindeki ananası bırakıyor, sonra poşetini açıp Leopoldo'ya marul ve pirinçten başka hiçbir şeyi olmadığını gösterip geri sıranın önündeki yerine dönüyor.

Herkes neyi gözden çıkarabilecekse onu bırakmaya başlıyor. Tekrar çocuğu para toplamaya mı gönderseler? Hayır. Herkesin iyiliği için birer eşya? Önce kim gitsin? Kim sıradaki yerlerini tutacak? Malena defterinden bir sayfa yırtıp sıradaki herkese birer numara veriyor. Çocuk babasının ve kendisinin şapka fikrinden ötürü daha iyi bir numara almasını gerektiğini söylüyor. Ama işe yaramadı, diyor başkası. Birer birer hepsi Leopoldo'nun önüne eşyalarını bırakıyorlar. Yeşil mangolar, olgun muzlar, sevdiklerinin fotoğrafları, plastik tesbihler, bir paket mercimek.

Eğer Leopoldo, Antonio olsaydı utancından ağlar, herkese eşyalarını geri fırlatır ve onları saçma sapan telefon konuşmalarını yapmaya bırakırdı. Neden ona saldırmıyorlar? O zaman herhangi bir karar vermek zorunda kalmazdı, değil mi?

Ben rüşvet almıyorum. Askerleri çağırmadan burayı boşaltın.

Kimse kımıldamıyor. Sıradakiler birbirlerini susturuyorlar, ta ki herkes susana kadar. Kalabalık bir şey olmasını bekliyor gibi görünüyor. Birinin gelip bu durumu düzeltmesini bekliyorlar gibi.

Hadi gidelim, diyor Malena. Ailelerimizi aramanın başka bir yolunu bulacağız.

Herkes birden inliyor. Bir ıslık çalınıyor. Eşyalarını toplarken birileri desgraciado¹⁵ diye mırıldanıyor, bir başkası descarado¹⁶ diye bağılıyor, bu ülkeyi mahveden bunun gibi malparido'lar,¹⁷ rata de pueblo,¹⁸ moreno de verga,¹⁹ El Loco geri dönene kadar bekle sen.

Calderón'da ondan başka kimse kalmadı. Leopoldo cüzdanından telefon listesini çıkarmaya çalışıyor, bu listede büyükannesinin, arkadaşı Antonio'nun ve Indiana Üniversitesi'nin ekonomi bölümünün numaraları var, maliye bakanlığı aracılığıyla Ekvadorlu öğrencilerin buradan burs alması mümkün olabilir. Bir iç cebe sıkıştırdığı telefon listesini parmakları neredeyse çıkaramıyor. Sonunda listeyi çıkarınca yere düşürüyor, düşerken de boşu boşuna havada yakalamak için uğraşiyor. Ona sorsanız size çamur bulaşmış telefon listesini göstermezdi. Ya da acaba Küçük Jaramillo oralarda bir yerde saklanıyor mu diye Calderón'daki kurumuş Ceibo ağaçlarını izlediğini, gökyüzünü de şimşek çakıyor mu diye kontrol ettiğini söylerdi, ancak bu telefon yıldırım çarpmış gibi görünmüyordu. Tabii öyle bir telefonunun nasıl görüneceğini bilmezdi ama.

Leopoldo büyükannesinin numarasını tuşluyor.

No estoy, deje un mensaje, y si no hablan español, me importa un pito, por su culpa mismo estoy aquí así que no voy a aprender su inglés del carajo.²⁰

Büyükannesi cevap vermeyince içi rahatlıyor. Onunla konuşmaya utanırdı. Mesaj bırakmadan telefonu kapatıyor. Onca insanı boşuna buradan kovdu. Ayaklarının altındaki çamur sirke gibi mi, sülfür gibi mi, yoksa idrar gibi mi kokuyor? Çamur Küçük Jaramillo'nun idrarını çoktan emdi mi? O yüzden mi çocukların içinde oynayabileceği kadar yumuşaktı burası? Çamurdan toplar, burnu havuçtan kardan adamlar yapabilsinler diye mi? Listesindeki ikinci numara Antonio'nun; San Javier'de Sümüklü, Gargamel, Salya, Kılıç Diş diye bilinen Antonio. Leopoldo onunla neredeyse on yıl önce, mezun olmalarından bir ay sonra yurt dışında okumaya gittiğinden beri konuşmamış. Antonio Stanford'da kamu politikası ve ekonomi bölümlerini aynı anda rahatlıkla bitirip geri gelecekti. Leopoldo da Universidad Católica'da kendi nesillerinin öncülerini toplayıp

Antonio gelince onunla birlikte başkanlığa aday olacaktı. İkisi birlikte –Ne yapacaktı? Ne yapacağınızı düşündünüz?– çok şey.

Leopoldo Antonio'nun numarasını çeviriyor. Külüstür telefonun kablosundan Leopoldo telefonun çaldığını duyuyor, dört kere, altıncı çalışında yabancı bir ilan sesi bölüyor: Sert piyano notaları, çalınca çalınan yaylılar, kısa dalganın cızırtısı.

Alo?

Seni zar zor duyuyorum.

Neden elektrikli süpürgeyi kapatmıyorsun? Daha kolay olacaksa sadece fişini çek.

Messiaen'nin "Zamanın Sonu Dörtlüsü". Bölüyorsun şu an bunu.

Zamanın sonunu sona erdirmeye geldim denilebilir öyleyse.

Sen de kimsin be? Alo?

Ben, Gargamel, senin baban.

Mikrofon Kafa?

Salya?

Mikrofon Kafa!

Salya!

Elektrikli süpürge avangart müzik için en iyi yakıştırman mı şimdi? Geçmiştekilerden farklı melodiler sizin köyünüze henüz gelmemiş olmalı. Daha terimi bile bilmiyor ama öylece kullanıyor.

Görüşlerinle zenginleşemediğim için beni affedin.

Leopoldo, Antonio'nun güldüğünü duyuyor. Antonio o şakayı hatırlıyor. Tabii ki hatırlıyor.

Ah Salya. Senin gibiler insanı hep kandırıyor. Penceren açık mı?

Penceresi açık mı? Evet. Doğru. Leopoldo bir karşılık düşünmek için zaman kazanmaya çalışıyor. San Javier’de hep oynadıkları Kim Daha Ukala oyunlarında sık kullanılan bir taktik. Tenefüslerde Don Alban’ın yemekhanesinde her konuda birbirlerine muhalefet olurlar, demagogların, rahiplerin ve birbirlerinin fiyakalı sözleriyle dalga geçerler, iki hemşehri gibi okulda bir oraya bir buraya giderlerdi, Leon’un tuvaletlerimizi özelleştirme teklifini kutlayalım compañeros,²¹ eğer El Loco kazanırsa Facundo’nun hizmetçisi o uyurken onun hizmetçi katilini parçalayacakmış, tabii bulabilirse, kural kuraldır tabii, kuralları çiğnemek sana yüksek puanlar kazandırsa da sonunda bumerang gibi başladığın yere döneceksin, seyircileri sadece kullandıkları sözcüklerin anlamlarını açıklığa kavuşturmak için araya girebilirdi: istihza!, ne demek?, çeşni!, ne demek?, onlar da sığ tartışmalarını bir kenara bırakıp mübalağalı tavırlarla hemen o anda sözcüklerin anlamlarını açıklarlardı. Penceresi açık mı? Antonio, Leopoldo’nun sorusuna soruyla karşılık vermeme kararı alıyor. Leopoldo’nun nasıl bir şey düşüneceğini merak ediyor.

Evet aslında, pencerem açık.

İşte görüyorsun dostum, tabii aslında görmüyorsun ama, bu yüzden bu uyarıyı sürekli tekrar etmek zorundayım, elektrikli süpürge sadece halıdaki tozu değil, pencereden içeri giren parçaçıkları da çekiyor, bu parçaçıklar ambulansların alarmlarını, konservelerin tıngırtısını, para toplayan adamın sözlerini, iptidai ilan edilebilecek her şeyi içeri taşıyorlar, kısaca, senin makinenin içinde...

İptidai ne?

İlan edilebilecek.

Chanfle.²² Senin elektrikli süpürge var mı?

Ah, evet var.

O zaman filtresini sık sık değiştiriyor olmalısın?

İki ayda bir.

Görüyorsun işte, Mikrofon Kafa, tabii aslında görmüyorsun çünkü bir mikrofon kadar körsün ama ben Kırmızı Şeytanımın filtresini yıllardır değiştirmedim. O yüzden artık hiçbir şeyi içine çekmiyor. Ne toz, ne parçacıklar, ne de konservelerin tıngırtısı. Ah Mikrofon Kafa, hep genel ve özel arasında bocalıyorsun. Glenn Gould²³ ve Süpürge'yi biliyor musun? Tabii ki bilmiyorsun.

Calderón'un Salado tarafında, Bolívar Caddesi'nde bir temizlikçi kadın beliriyor. Bozuk telefondan oldukça uzak olduğundan Leopoldo bunun kovduğu kişilerden biri olup olmadığını anlayamıyor. Yakında burada daha fazla insan toplanacak gibi görünüyor. San Javier'deki Kim Daha Ukala oyunları onlara yaradı. Kanal 10 tarafından yayınlanan ulusal akademik bilgi yarışmasının tartışma bölümünde uzmanlaştılar. Soru-Cevap bölümünde de tabii. Şehir elemelerini, bölge elemelerini ve Espíritu Santo'ya karşı yarıştıkları finallerin hepsini kazanırlardı. Okulda herkes onları tanıyordu. Teneffüslerde Kim Daha Ukala'nın ünü iyice yayıldı. Ben neden senden daha iyi bir başkan adayım, herkesin en sevdiği tartışma oldu.

Hâlâ Merkez Bankası'nda ülkemizin para birimini mi öldürüyorsun, Mikrofon?

Haberleri takip ediyor muydun?

Halka arzların alacakaranlığıyla ilgili haberleri mi?

Geçen darbeyle ilgili haberleri.

Bir tane daha mı?

Ara rejim liderinin El Loco da aday olabilsin diye adaylık şartlarını azalttığına dair dedikodular.

El Loco geri mi geliyor?

Bir de daha güçlü adaylar...

Daha güçlü? Daha iri mi demek istiyorsun? Sapına kadar dolarize diyelim istersen.

...aday olmak istemiyorlar. Durumun düzelmesi imkânsız, neden aday olsunlar ki? Zaten devrilecekler. Buraya geri dönmeyi düşündün mü hiç?

Absolutamente²⁴ hayır. Hisse satın alma imkânımı düşünmekle fazla meşgulüm. Para? Kâğıt, evet.

Ülkenin her yerinde çok büyük protestolar düzenleniyor.

Yine mi?

İnsanların öfkesi sınıra dayandı.

Bak bu daha önce hiç olmamıştı.

Leopoldo cevap vermiyor. Antonio Leopoldo'nun sessizliğini doğru şekilde bozuyor. Leopoldo artık oyun oynamıyor. Antonio Messiaen'in "Kuşların Uçurumu" parçasını kapatıyor.

Doğru stratejiyle biri...

–Juana, yumurta kalmamış!

Bence hatlar birbirine karıştı, Leo. Sıradan bir şey bu, bizim gerikafalı...

...bir yabancı seçimi kazanıp gerçek bir değişiklik yapabilir...

–Juana, sana yumurtalar için yeterince para vermiştim.

Seni sevdiği için sana bağıyor, Juana.

...sonunda böyle bir şans...

–Juana, carajo, politikacıları dinlemeyi bırak da gidip yumurta al.

Alo?

Zorla duyuyorum.

–Soytarılığı bırak da telefonu kapat. Juana?

Bize oy ver, Juana'nın kocası.

Biz hep bir kitlemiz olsun istedik ve en azından burada...

–Benim oyum karşılığında ne vereceksiniz?

Bedava süt?

Bedava ev?

–Ben El Loco'ya oy veriyorum.

El Loco geri gelmeyecek beyefendi.

–Geçen sefer de böyle söylemişsiniz.

Nasıl hiç Juana'nın sesini duymadık?

Juana'nın kocası ve onun hayali karısı, Juana, El Loco'ya...

–Siz iki conchasumadre'yi²⁵ bulup...

Şimdi kapatıp sonra arayayım mı?

Bence şansımız var Antonio.

–Telefon hattımdan çıkın artık!

Alo?

II / ANTONIO SAN FRANCISCO'DA

Herkes kendinin seçilmiş olduğunu düşünür, yazdı Masha, Antonio'nun el yazması taslağına. Jack Nicholson'ın Schmidt Hakkında filmine bak. Sonra Nadezhda Mandelstam'ın²⁶ Umu da Karşı Umut eserinden bir alıntı yaptı, çünkü Antonio'nun henüz bu yazarın adını duymadığını biliyordu: Bir insan gerçekten kendi davranışlarından sorumlu tutulabilir mi? Davranışları, hatta karakteri bile her zaman devrin acımasız kısılcısında; bu kıskaç ondan ihtiyaç duyduğu iyiliği ya da kötülüğü zorla çıkarıp alıyor. San Francisco'da zenginliğinin büyümesi dışında devir senin ana karakterinden ne talep ediyor. Neden Ekvador'a dönmediği anlaşılıyor.

Neden Antonio'nun taslaklarındaki yorumları hep bu kadar sertti? Dolabındakileri yakında New York'taki apartmanına götürülecek kutulara dolduruyordu ve bir şapka kutusu içinde Antonio'nun taslağını bulmuştu. Taslağın yanında bir de Antonio'nun onun için kaydettiği modern klasik müzik koleksiyonuna denk gelmiş, taslağı okurken bu parçaları dinlemişti. Son on iki aydır, partideki vedasından sonra Antonio'yu ne görmüş ne de düşünmüştü. Bu taslağa bu notları bu kadar öfkeyle eklediğini hatırlamadığı için şimdi bunları okumak şuna çok yakındı: Sanki kendisi uyurken ya da uzakta bir yerdeyken sonunda yine kendisi olduğu ortaya çıkan birinin, ona emanet edilen bir odanın duvarlarını kırmızı kalemle karaladığını öğrenmişti. Acaba o zamanlar, Antonio'nun bütün gücüyle uğraştığı